

Din întâmplare în Crișana, în centrul, nordul și estul Transilvaniei, nu dispunem — ca în sud-vestul acestei provincii — de toponimice care să prezinte grupurile sl. com. *tj, *kt', *dj și în felul acesta ne lipsește o dovadă peremptorie că graiurile slave vorbite odinioară în aceste regiuni erau de tip bulgar. În ceea ce privește pe *mostoha* maghiar, e de presupus că el s-a răspândit în toate graiurile maghiare pornind de undeva din est (sud-est).

Dar poziția neobișnuită a ariei vreunui element slav al limbii române, fără contact cu o arie slavă corespunzătoare, s-ar putea datora și faptului că elementul respectiv nu a fost împrumutat direct dintr-un grai slav. Astfel situația ariei lui *golimb* (*golumb*) (vezi hărțile nr. 2 și 3 : *Porumbel*) în vestul teritoriului român pare a se datora faptului că termenul a fost împrumutat, în respectivele graiuri românești, din maghiară (cf. magh. *galamb*¹). În nici un caz aria aceasta nu poate dovedi prezența în trecut în aceste regiuni a unei populații sud-slave occidentale cum presupune I. Popović². Tratatul *un, um* al lui sl. com. *o în unele elemente slave ale limbii române nu indică originea sud-slavă occidentală a acestora. Forme ca *dumbravă, luncă, muncă, scump* etc. sînt răspindite pe întreg teritoriul românesc, ceea ce ne obligă să le considerăm de origine slavă daco-moesică, asemenea celorlalte elemente vechi slave ale limbii române. De altfel în această arie forma cea mai obișnuită nu este *golumb*, ci *golimb*.

Mai degrabă putea servi aria formei *pup* (vezi harta nr. 6) ca argument pentru existența unei populații sud-slave apusene (sîrbo-croate) în vestul României. Dar aria lui *pup* se datorește cu siguranță răspîndirii recente pe un teritoriu mai întins a unui element de origine sîrbocroată (s.-cr. *pup* 'boboc de floare'). În nordul Transilvaniei și în Maramureș cuvîntul românesc dialectal ar putea fi de origine ucraineană (cf. ucr. пупчик, пуп'янок 'boboc de floare').

Unei răspîndiri relativ recente a unui element de origine ucraineană se datorește și aspectul ariei lui *dohot* (vezi hărțile nr. 4 și 5). O dovadă că răspîndirea lui *dohot* e recentă ne este furnizată de vechile toponimice slave din aria acestui termen, care l-au păstrat pe *g* și nu prezintă fenomenul polnoglasiei : *Moigrad, Bălgrad, Zagra*³, *Zlatna* etc. La fel și aria lui *boroană* (harta nr. 1) s-a extins spre sud-vest peste regiuni unde vechea toponimie slavă prezintă metateza lichidelor în grupul *tort (*Prahova, Drajna*), a pentru *ē (*Snagov, Цірког*) și im pentru *o (*Cîmpina, Dîmbovița* < *Kōpina, *Dōbovica).

Din cele expuse putem trage concluzia că izoglosele stabilite cu ajutorul elementelor slave ale limbii române nu prezintă aproape nici o regularitate și deci nu ne pot da o imagine măcar aproximativă a realității dialectale slave dinaintea asimilării slavilor în masa românească⁴. Ele se datoresc răspîndirii în diferite direcții și regiuni a elementelor slave provenite din diferite graiuri slave. Constituerea izoglozelor actuale corespunzătoare elementelor slave a avut loc după asimilarea slavilor. Aceste izoglose nu sînt izoglose slave, ci românești, căci procesul constituirii lor a decurs pe teren românesc.

¹ Vezi Kniezsa, *op. cit.*, p. 176—177.

² I. Popović, *Geschichte der serbo-kroatischen Sprache*, Wiesbaden, 1960, p. 291—292.

³ Referitor la *Zagra* vezi „Romanoslavica“, IV, p. 57.

⁴ Același aspect aproape haotic al izoglozelor împrumuturilor slave în limba română îl prezintă și hărțile publicate de G. Mihăilă în lucrarea citată sau prezentate cu ocazia unei conferințe ținute la Varșovia cu subiectul *Geografia zapożyczeń słowiańskich w języku rumuńskim (na podstawie Rumuńskiego Atlasu Językowego)*.